Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 50, Şubat 2021, s. 674-689

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.49214>

Ömer Faruk TUNCEROĞLU

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Bölümü

omertunceroglu@stu.aydin.edu.tr. Orcid: 0000-0002-5572-6867

BİLGİ EVLERİNİN ÖĞRENCİLERİN TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Özet

Bu çalışma; İstanbul ili Esenler ilçesindeki Bilgi Evleri'nde yapılan faaliyetlerin, çocukların tutum ve davranışlarını nasıl etkilediğini öğrenmek amacıyla başlatılmıştır. Çalışma, Bilgi Evleri'nde yapılan faaliyetlere katılan öğrenci velilerinden 60 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup veri toplama aracı olarak açık uçlu soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan veliler, Bilgi Evleri'nde gerçekleştirilen faaliyetlere katılan öğrencilerinin tutum ve davranışlarında olumlu yönde gelişmelerin yaşandığını ifade etmişlerdir. Böylece öğrencilerin tutum ve davranışlarının gelişiminde okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan Bilgi Evleri'nin de etkili olduğu görülmüştür. Araştırmada, Bilgi Evleri'nin önemi vurgulanmış olup çocukların bu tür ortamlara yönlendirilmeleri gerektiği ifade edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin tutum ve davranışlarının gelişiminde okul dışı öğrenme ortamlarının da önem taşıdığı ve bu tip kurumlar ile bu kurumlarda gerçekleştirilen faaliyetlerin artırılması gerektiği tespit edilmiştir. Bu araştırmanın, formal/informal öğrenme ortamları ile ilgili çalışma yürüten araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: İnformal Eğitim, Bilgi Evi, Tutum ve Davranış

INFLUENCE OF WISDOM HOUSES ON ATTITUDES ND BEHAVIORS OF STUDENTS

Abstract

This work; It has been started to learn how activities in “Wisdom Houses” (Bilgi Evleri) in Esenler district of Istanbul affected children's attitudes and behaviors. The study was carried out with the participation of 60 parents of children who participated in the activities in the “Wisdom Houses”. In this study, qualitative research method was used and open-ended questionnaire and semi-structured interview technique were used. The parents who participated in the research stated that there was a positive development in the attitudes and behaviors of the students who participated in Wisdom Houses. Thus, it has been seen that Wisdom Houses, which are one of the out-of-school learning environments are also effective in the development of students' attitudes and behaviors. In the research, the importance of Wisdom Houses is emphasized and children should be directed to such environments.

As a result of the study, it has been determined that extracurricular learning environments are also important in the development of students' attitudes and behaviors, and the activities realized in these institutions should be increased. It is thought that this research will contribute to the researchers working on formal / informal learning environments.

Keywords: Informal education, Wisdom houses, attitude and behavior

GİRİŞ

Çocukların gelişim süreci içerisinde hayata hazırlanmasında, zihinsel, duygusal, fiziksel olarak sağlıklı bir şekilde gelişmesinde, var olan yeteneklerinin, yaratıcılıklarının gelişip ortaya çıkarılmasında Bilgi Evlerinin önemi büyüktür. Bu sebeple, informal eğitim sisteminin bir parçası olan Bilgi Evi faaliyetleri, çocuğun gelişimine yön veren bir süreçtir. Genel eğitim sistemi içerisinde informal eğitim modeli olarak bilgi evlerinin faaliyetlerinin, öğrencilerin tutum ve davranışlarına olan etkilerinin araştırılması, Bilgi evlerinin öneminin anlaşılmasına ve yaygınlaştırılmasının sağlanmasına katkıda bulunulması açısından önemlidir. Ayrıca öğrencilerin bu algısı kurum yöneticilerine daha işlevsel bir eğitim programı hazırlamaları konusunda yol gösterebilir. Diğer yandan doğrudan bilgi evlerine yönelik bilgi evlerinin faaliyetlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediğini araştıran hiçbir inceleme yapılmamıştır.

İnformel öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen öğrenmeler, sınıf ortamındaki eğitime ve çocukların yaşam boyu öğrenmelerine de katkı sağlar. Bu sayede öğrenme faaliyeti pekişir, daha kalıcı hale gelir.

GENEL BİLGİLER

Eğitim

Eğitim bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır (Erden, 2001:13). Kimi zaman anne baba,

kimi zaman bir arkadaş, kimi zaman fiziki mekan, kimi zaman sosyal çevre, kimi zaman kültürel ortam, kimi zaman sosyal medya ve sanal alemler eğitici rolünü üstlenmektedir.

Eğitimle ilgili tüm planlı faaliyetler, belirli amaçlara ulaşmak ve belirli işlevleri gerçekleştirmek içindir (Şişman, 2007: 19). Eğitim, planlı programlı olduğu gibi plansız, programsız da olabilir ve olmaktadır (Çelikkaya, 2010: 38). Okul içinde ve dışında bir de informal eğitim söz konusudur. Bireylerin eğitimleri, yaşamlarının belirli ve sınırlı bir bölümü formal eğitim kurumlarında gerçekleştirirken, informal öğrenme her an ve her yerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle eğitimin sağlıklı ve sürekliliğinin sağlanması için okul dışı eğitimin önemi çok büyüktür. Informal öğrenme, doğal ortamda kendiliğinden gerçekleşir.

Formal öğrenme, planlı ve programlı bir öğrenme sürecidir.

Eğitimin sağlıklı ve sürekliliği için okul dışı eğitimin önemi büyüktür. Okul dışındaki vakitlerin geçirildiği ortamlarda edinilen arkadaşlıklar öz güven gelişiminde önemli yer tutmaktadır.

Bilgi evlerinde, müzik, sanat, spor, değerler eğitimi çocuklara uygun bir şekilde verildiğinde onların yaratıcılıklarını geliştirecek, kendilerini ifade edebilecek, enerjilerini pozitif yönde harcatacak üretmenin hazzını yaşatacak doğayı dünyayı yaşadığı çevreyi benimsetecektir. Her insanın yetenekleri, gizil güçleri, kapasiteleri farklıdır. Bununla birlikte kimi özellikler herkeste ortak bir şekilde bulunur. Bireyde istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak tanımlanabilen eğitim süreçlerinin amacı öğrencilerde sağlıklı, tutarlı ve dengeli kişilik oluşturmak olmalıdır. Zira bu sağlanmadan, diğer amaçlara ulaşılsa bile çok fazla bir anlam ifade etmeyecektir.

Tutum ve davranış

Tutum; Psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesidir (Thurstone, 1967:77-79).

Tutum; Yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici veya dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur (Allport, 1967:68).

Tutum; Bireyin çevresindeki bir simgeyi, bir nesneyi ya da bir olayı olumlu ya da olumsuz bir şekilde değerlendirme eğilimidir (İnceoğlu, 1993: 13).

Bireyler yaşamları boyunca belirli kişi kurum veya nesnelerle sürekli iletişim halindedirler. Bu iletişim nedeni ile karşılaştıkları uyaranlara karşı bir tanımlama, inanç ve düşünce sistemi geliştirmektedirler. Bu tanımlama, inanç ve düşünce sistemi neticesinde de söz konusu nesnelere karşı bir kanaat ve davranış şekli geliştirirler. Tutum kavramı kişileri tanımlamak ve onların davranışlarını açıklamak için sıkça kullanılır.

BİLGİ EVLERİNİN TANIMLANMASI, İŞLEVİ VE ÖNEMİ

Bilgi Evi; ilk, orta ve lise çağındaki öğrencilerin bilgiye ulaşmasını sağlamak, bilgiyi etkili ve verimli kullanma yol ve yöntemlerini öğretmek, okulda aldıkları eğitim-öğretimi tamamlayıcı ve destekleyici etkinlikler düzenlemek, okul harici zamanlarında kendini geliştirme ve boş vakitlerini değerlendirme imkânı sağlamak ve uygun çalışma ortamı sunmak için açılmış olan sosyal mekânlardır.

Gençlerimizin iş veya okul saatleri dışındaki zamanlarını değerlendirebilecekleri nezh ve kaliteli bir ortamın oluşturulması amacıyla Esenler Gençlik ve Bilgi Evi Projesi ile öğrencilerimiz uzman öğretmenler gözetiminde ders yapma ortamına kavuştukları gibi; internet, sinema, edebiyat, satranç, müzik, gezi kulübü gibi çeşitli kulüpler bünyesinde sosyal ve kültürel aktivitelere de katılabildikleri eğitim merkezleridir(esenler.bel.tr.2019).

Yerel yönetimlerin birbirlerine yakın bilgi evi tanımları bulunmaktadır. Tanımlarda ortak vurgu yapılan alan çocukların okul hayatları dışında kalan zamanın iyi değerlendirilmesi için yapılan faaliyetlerdir.

Bilgi Evlerinin Fiziki Yapısı

Eğitim görülen mekanın fiziksel düzeni, öğrencilerin sosyal ve iletişim davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir (Özyürek, 2001:97). Bu yüzden eğitim ve öğretim faaliyetlerinde ortam (mekân) düzeninin önemi çok büyüktür. Sınıf içi nesneler insanla birleştiğinde değer kazanırken öğretime katkı sağladığı süreç de fonksiyonel olacaktır.

Fiziksel ortam, eğitim etkinlikleri için ayrılan mekânın özelliklerini belirtir. Sınıfların fiziksel ortam değişkenleri; sınıftaki öğrenci sayısı, duvarların ve eşyaların renkleri, ısı, ışık, temizliği, görünümü ve gürültü düzeyi olarak kabul edilmektedir (Aydın, 1998: 42; Başar, 2000: 29). Okulun ve sınıfın fiziksel düzeni, öğrencilerin sosyal ve iletişim davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir (Özyürek, 2001: 97). Sınıfın fiziksel yapısının düzensiz, iç karartıcı, havasız, gürültülü, sınıf dışı olumsuz uyaranlara açık olması öğrenciyi olumsuz yönde etkilemektedir (Celep, 2000: 18).Sınıf ortamı, hem öğretmenin sınıf içi davranışlarını hem de öğrencilerin akademik başarılarını ve okulla ilgili duyuşsal özelliklerini etkilemektedir (Erden,1998:168). Fiziki çevre, düzenlenmesinden inşasına kadar öğrenci üzerinde psikolojik etkide bulunmaktadır. Bu çevre, öğrencinin öğrenme sürecinde, öğrenmesini ya cesaretlendirerek artıracak ya da cesaretini kırarak önleyecektir (Uludağ, 2002: 153).

Eğitim görülen mekânın fiziki yapısı çocukların tutum ve davranışlarını etkilemektedir.

Etüt bölümü

Öğrencilerin eğitimlerine destek niteliğinde olan etüt bölümlerinde öğrencilerin derse konsantrasyonları için, akıllı tahtaları olan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal bilgiler, İngilizce derslerinin amacına uygun tasarımda sınıflar oluşturulabilmektedir. Dersin niteliğine uygun tasarlanmış sınıflar öğrencilerin motivasyonlarını olumlu etkilemektedir.

Okul Öncesi Bölümü

Okul öncesi faaliyetlerine ve yaş gurubuna uygun hazırlanmış güvenli mekânlar olarak tasarlanmaktadır.

Bilgisayar ve internet sınıfı

İnternet ve Bilgi Erişim Merkezleri amacına uygun teknik donanımı olan mekânlardan oluşmaktadır. Çocuklara temel bilgisayar kullanımı, iletişim teknolojilerini faydalı ve verimli şekilde kullanımı, internete girip araştırma yapma, ödev hazırlama, konularında hizmet verilmektedir.

Kütüphane ve Araştırma Merkezi

Yaş gruplarına uygun her türden kitabın bulunduğu kütüphaneler çocukları okumaya teşvik ederken aynı zamanda bu mekânlar dijital erişime de açık ders çalışma ve araştırma merkezleri konumunda görev yapabilmektedir.

Seminer Sinema ve Tiyatro Sınıfı

Üç boyutlu Sinema seyrine uygun ses ve ışık donanımına sahip, Tiyatro gösterimine uygun halde tasarlanmış sahneli salonlarda çocuklar eğlenerek eğitimlerine devam edebilmektedirler.

Kantin ve Sosyal Etkinlikler Sınıfı (Playstation ve Masa Oyunları)

Kitap-Kafe, Bilardo, Masa Oyunları, Satranç gibi etkinliklerin yapılacağı ev usulü ürünlerin satıldığı, güzel tefriş edilmiş kantinlerde biryandan eğlence, bir yandan sosyalleşme, bir yandan sağlıklı beslenme hizmetleri bir arada sunulabilmektedir.

Spor Salonu

Fitnes ve spor aletlerinin olduğu, voleybol, basketbol, Hentbol ve badminton oynanabilecek, Dövüş sporlarına uygun havuzlu spor salonu en ideal olan şeklidir. Bilgi evi öğrencileri spor salonunda basketboldan voleybola birçok spor alanında kendilerini geliştirirken, masa tenisi ve son günlerin diğer popüler masa sporları da çocukların gelişimine sunulmaktadır.

Müzik Sınıfı

Müzik çizgili yazı tahtası, panolar, tek kişilik sıra takımları, nota sehпасı ve müzik aletlerinden oluşan çocukların müzik sevgisini, zevkini geliştiren müzik eğitimine uygun sınıflar ile hizmet kalitesi artırılmaktadır.

Bilim (Deney) Sınıfı

Eğitim ünitelerinin, çalışma tezgâhlarının, çeker ocakların, teknik donanımın, kimyasalların ve diğer malzemelerin, temin edildiği çocukların projelere hazırlandığı kendilerini geliştirebildikleri laboratuvarlar bilgi evleri için önemli bir yer tutmaktadır.

Bahçe Teras

Bilgi Evlerinde çocukların hava alacakları, koşup oynayacakları, gülüp eğlenecekleri bu tür mekânlar olmazsa olmaz öneme sahiptir.

Sanat, Edebiyat ve Etkinlikler Sokağı

Bilgi Evi koridorları sanat, spor, şiir, edebiyat gibi alanlarda her türlü etkinliklerin sergilendiği sokaklar sayesinde sınıf dışında da eğitimin devam etmesini sağlamaktadır.

Değerler Eğitimi Sınıf

Mini şadırvanlı ve manevi ortama uygun tablo ve sanat eserleriyle süslenmiş, şark usulü döşemeli mekânlar değerler eğitime olumlu katkılar sağlamaktadır.

Bilgi Evi Faaliyet Alanları ve Öğrencileri Gelişimlerine Olan Katkıları

Spor

İnformal eğitim yöntemlerinden bir diğeri de spordur. Spor, kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığını koruyarak bireylerin kişiliğinin olumlu yönde gelişmesinde ve bireylerin sosyalleşme süreci içerisinde, önemli bir role sahip olmaktadır. Yedi yaşına kadar aileden aldığı düşünce, duygu, yargı, beceri, bilgi, alışkanlık gibi özellikleriyle okul dönemine başlayan çocuk, tüm bunların yanında her gün öğretmen ve arkadaşlarından olumlu olumsuz şeyler öğrenerek değişir ve gelişir (Şengün, 2007: 13). Bireyin etrafındaki insanlar, onların gelenek ve görenekleri gibi unsurlar bireyin sosyal ve kültürel çevresini meydana getirir (Başaran, İ.1990: 27). Spor bireysel anlamda güdülerini, karar vermeyi, tutumları, inançları ve ihtiyaçları öne çıkarmaktayken; toplumsal anlamda sosyalleşmeyi, sosyal bilinci, normları ve grup ruhu gibi kavramları öne çıkarmaktadır (Akbaş 2004: 44). Spor, bireyin birlikte çalışma, yardımlaşma, başarıları paylaşma, yenilgiyi birlikte göğüsleme, kişisel disiplin sağlama, oyun düzenine saygı duyma, davranışlarını ve duygularını kontrol etmeyi öğrenme, başkalarını kabul etme, dikkatini yoğunlaştırma, saldırganlık dürtülerini yasal olarak boşaltma ve dayanıklı olma gibi özellikleri geliştiren bir olgudur (Demirbolat, 1991: 146). Beden eğitimindeki serbestlik ve zorunlu olmayış öğrenci-öğretici ilişkilerini geliştirerek, sporcunun sosyalleşme sürecini kolaylaştırır. Bireysel sporlar kişisel disiplini geliştirir. Spor karakteri şekillendirir

Sanat

Sanat informal eğitim yöntemlerinin en önemli metotlarından biridir. Yeni fikirler, farklı fikirleri ifade etmeye yardımcı olur. Özgün fikirleri geliştirir. Sanat eğitimi kişiye boş zamanını iyi değerlendirecek bir uğraş alanı oluşturur. Temel eğitim büyük oranda okuma yazma ve aritmetik aklın öğrenmesi ile ilişkilidir. Müzik sanat ve sosyal beceriler gibi dersler kalbi geliştiren derslerdir. Kalbin beslenmesi ile daha bilge daha şefkatli ve daha anlayışlı nesiller yetişmektedir (Frager, R. 2018: 57). Çocuğun çok yönlü gelişiminde, sanat aracı işlev görür.

Sanat eğitimi, çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişmekte olan kuşakları her alanda yaratıcılığa yönelten ders içi ve ders dışı etkinlikler bütünüdür (Şenel, 1994: 8). Sanat eğitimi bireysel ifade ve olgunlaşmayı sağlar. Sanatın psikolojik, sosyal, kültürel, amaçları vardır.

Müzik

Müzik, özü itibarıyla eğitsel bir nitelik taşır. Herkes, müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır; bir şey edinir, bir şey kazanır (Uçan, 1996: 30). Müzik, çocukların kendini ifade etme becerisini artırarak, yaratıcılığını artırır ve hayal dünyasını geliştirir. Müzik etkinlikleri ile öğrencide var olan anlama-anlatma, dinleme-yaratma gücünün geliştirilmesini sağlamaktadır.

Müzikal etkinliklere katılan çocuklar bazen bireysel bazen de grup olarak belirli sorumluluklar alır, toplumsal ortama girerek sosyalleşirler. Özellikle grupla beraber şarkı söylemek çocuğun sosyalleşmesini sağladığı gibi adaptasyon, rahatlama yeteneği, öz güven, sorumluluk, kişisel düşünce gibi kişilik özelliklerinin gelişmesinde etkili olduğu tespit edilmiştir

Değerler Eğitimi

Değerler eğitimi ile dürüstlük, saygılı olma, ahlâkî değerlere uyma, rahat iletişim kurma, insan ilişkilerine özen gösterme, nezâket kurallarına uyma, temiz ve düzenli olma, iş disiplinine

uyuma, milli manevi değerlerine bağlı, güzel ahlak sahibi bireyler olma hedefine ulaşılacak istenmektedir

Öğrenilen bilgi ve beceriler, bireyin değerlerine dönüştüğünde, bireyin davranışlarında ve geliştirdiği tutumlarda farklılık yaratırlar. Bu nedenle bireyin değerleri, davranışları ve tutumlarıyla ilişkilendirilebilir (Sevinç, 2006: 230). Değerler eğitimi ile akademik başarı kadar, çağdaş hayatın vazgeçilmezi hâline gelen dürüstlük, saygılı olma, ahlâkî değerlere uyma, rahat iletişim kurma, insan ilişkilerine özen gösterme, nezâket kurallarına uyma, inisiyatif kullanma, disiplinli olma, temizlik, düzen vb. kavramlarla birey bir bütün olarak ele alınmakta, insanı insan yapan özelliklerin geliştirilmesine çaba harcanmaktadır.

Yaman, Taflan ve Çolak (2009: 107) değerleri toplumdaki uyulması gereken ortak davranışlar olarak tanımlamakta, Demirel (2000: 5) ise eğitim bireyde istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak tanımlamakta bu doğrultuda değerler eğitimi ile çocuklarda toplum değerlerine uygun karakter gelişimi hedeflenmektedir

Geziler, Piknikler

Günümüz eğitim ve öğretim faaliyetleri evde, okulda, işyerinde ve mümkün olan her yerde ve her fırsatta yaşam boyunca devam eden bir sürece dönüşmüştür (Bozdoğan, Okur ve Kasap, 2015:1). Yaşam boyu her fırsatta devam eden eğitim öğretim faaliyetlerinden biri olan gezi faaliyetleri Bilgi Evlerinin önemli etkinliklerinden biridir.

Gezi gözlem yöntemi, öğrencilerin olgu ve olayları daha iyi anlamalarına ve gerçek yaşamı daha yakından tanımlamalarına olanak sağlayan bir yöntemdir. Gezi; bilişsel, duyuşsal ve devinışsel alanla ilgili hedef davranışları kazandırmada kullanılan bir tekniktir (Atayeter ve Tozkoparan, 2014: 3). Gezi öğrencinin doğal ortamda gözlem yapmasına imkân sağlamaktadır.

Okul döneminde de öğrenci öğrendiklerini yaşamla bütünleştirmeli ve öğrenilenlerin doğal yaşamın bir parçası olduğunun farkına varmalıdır. Bunun en sağlıklı yollarından birisi, çevre ve okul gezileridir. Gezi, okul ve sınıf içi çalışmaları tamamlamak, daha anlamlı kılmak amacıyla uygulanan planlı ziyaretlerdir (Bilen, 1990: 118). Gözlem öğrenciyi yaparak yaşayarak öğrenmeye sevk eder

Oyunlar

Çocukluğun önemli bir bölümünü oluşturan oyun, çocuğun özgürce ve dış baskı olmadan girdiği eylemdir. Oyun yoluyla çocuk; dünya gerçeklerini anlama, bedenini ve zekâsını geliştirme, hayallerini ve düşüncelerini ifade edebilme imkânını bulmaktadır (Tezcan, 1980: 175; Yalçınkaya, 1993: 39). Çocuk, yaşamla ilgili pek çok gerçeği yaparak yaşayarak oyun vasıtasıyla öğrenmektedir. Oyun aynı zamanda, güçlü bir eğitim öğretim aracıdır. Çocuk oyun aracılığı ile en kolay ve en kalıcı davranışları kazanmaktadır.

Oyun, çocuğu yetişkin yaşamın etkinliklerine hazırlar, günlük etkinliklerden zevk alabilmesine, yaşam sevincinin geliştirilmesine katkıda bulunur. Toplumsallaşma süreci için gerekli ortamı sağlar. Oyunlar çocuğun yaşadığı kültürü yansıtır (Geçtan, E. 2019: 44). Oyun birçok toplumsal kuralın ve sosyalleşmenin öğrenildiği önemli bir kurumdur.

Kulüp Faaliyetleri

Çocukların çevreye duyarlı, yetkin, donanımlı ve liderlik özelliklerine sahip bireyler olarak yetişmeleri için atölye ve kulüp çalışmaları hayati öneme sahiptir. Kulüpler eğitim

etkinliklerinden bir bölümünün gerçekleşebilmesi için ortak ilgileri bulunan, istekli öğrencilerce kurulan ve bir rehber öğretmenin gözetimi altında doğrudan doğruya öğrencilerce yönetilen eğitsel kuruluşlardır(Öncül, 2000: 850). Kulüp ve atölye faaliyetleri sanat, spor, bilim teknoloji ve sosyal sorumluluk alanlarından oluşan yapısıyla çocukların ruhsal, fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyecek şekilde tasarlanmış faaliyetlerdir. Çocukların bir kulübün üyesi olarak görev ve sorumluluklarını bilmeleri ve yerine getirmeleri, demokratik tutum ve davranış kazanmaları, çevreye ve topluma hizmet etmeleri amaçlanmaktadır.

Eğitim Faaliyetleri (Bilgi destek)

Bilgi evlerinde çocuklar çeşitli alanlarda bilgi edinirlerken aynı zamanda birçok deneyimler de kazanırlar. Farklı kişilerle ilişkileri, bir gruba uyum sağlamayı, sosyal yaşamın gerektirdiği fedakârlıkları, başkalarının düşüncelerine ve haklarına saygı göstermeyi öğrenirler. Eğitim yerinin sosyal atmosferi, sahip olduğu adalet düzeyi oranında çocuğun ahlak gelişimini etkiler. Eğitim yerinin adalet düzeyi ise, öğrencilere ödül, ceza ve sorumluluk dağıtmada eşitlik ilkesine ne ölçüde uyduğu ile belirlenir. Bu alanda yapılan araştırmalar, bireyin içinde bulunduğu kurumun adil olması özelliğinin, ahlak gelişimi için olumlu bir etmen olduğunu ortaya koymaktadır(Çileli, M.1986: 114). Bilgi evi eğitim faaliyetleri çocukların ahlaki gelişimleri için de hayati öneme sahiptir.

Kültürel Faaliyetler

İnsan toplum içinde yaşayan bir varlık olduğundan bulunduğu toplum içerisinde geçerli olan kültürel özelliklerin etkisinde varlığını sürdürür. Bulunduğu toplum içinde yaşadığı diğer insanların davranışlarından ve o topluma ait gelenek ve göreneklerden etkilenecek yaşar. Bu nedenle insan ve kültür birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır(Sayar, Dinç, 2018: 155). Kültürel Faaliyetler, söyleşiler, şenlikler, Şiir dinletileri, Konferanslar, Yarışma ve Turnuvalar, Kitap Fuarları, Bilim Şenlikleri, Bilgi Yarışmaları, Spor müsabakaları başlıkları altında toparladığımız faaliyetlerdir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın Amacı

Genel eğitim sistemi içerisinde informal eğitim modeli olarak bilgi evlerinin faaliyetlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarına olan etkilerinin araştırılmasıdır

Öğrencilerimizin ezbere dayalı olmayan, akılcı, özgün, bilgiyi yeni düşüncelerle birleştirebilen, yeniden tanımlayabilen, çevresine karşı duyarlı, çok yönlü düşünen, yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı ve kendine güvenen, uyumlu nesiller yetiştirilmesinde bilgi evlerinin katkısını ortaya çıkarmak bu sayede model olarak yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Bilgi evlerinin faaliyetlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediğinin araştırmasına, katkılarının neler olduğunun incelenmesine imkân tanınmasıdır. Bilgi evlerinin öneminin anlaşılmasına ve yaygınlaştırılmasının sağlanmasına katkıda bulunulmasıdır. Ayrıca öğrencilerin bu algısı kurum yöneticilerine daha işlevsel bir eğitim programı hazırlamaları konusunda yol gösterebilir. Bundan sonraki araştırmalara yol gösterici bir model ve kaynak oluşturması da çalışmanın bir diğer özelliğini yansıtmaktadır. Literatürde Bilgi Evlerine yönelik tez veya makale çalışmalarının sayısı iki haneli sayılara dahi ulaşmamaktadır. Diğer yandan

doğrudan bilgi evlerine yönelik bilgi evlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediğini araştırması kapsamında yapılan hiçbir inceleme yapılmamıştır.

Bu araştırmada YÖK'ün tezleri taranmış, kütüphaneler ve internetten gerekli literatür taramaları yapılmıştır.

Çalışmanın Tanım ve Kapsamı

Problem

Bilgi Evlerinin yapmış olduğu faaliyetlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarına etkisi nedir?

Alt problemler

Bilgi Evlerinde öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemeye yönelik gerçekleştirilen faaliyetlerin önem sıralaması nasıldır?

Bilgi Evlerinde öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemeye yönelik gerçekleştirilen faaliyetlerin öğrencilere Sağladığı Katkılar nelerdir?

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma İstanbul ili Esenler ilçesinde faaliyet yürüten bilgi evleri ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
3. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarından edinilen bilgiler, öğrencilerin ve velilerin bu ölçeklere verdiği samimi cevaplarla ve ölçeklerin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.
4. Bu araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın yürütüldüğü bilgi evlerine üye olan öğrenciler, veliler ve öğretmenler ile sınırlıdır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ili Esenler ilçesinde faaliyet gösteren informal öğrenme ortamlarından biri olan Rasim Özdenören Bilgi Evi oluşturmaktadır. İstanbul ili Esenler ilçesindeki Rasim Özdenören Bilgi Evine 2019-2020 yılında kayıtlı 7-14 yaş grubundaki kız ve erkek öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Örneklemdeki öğrenci velileri seçilirken tamamen gönüllülük esasında göre hareket edilmiş olup toplamda 60 öğrenci velisi seçilmiştir. Araştırmada ele alınan çalışma grubu, amaçlı örneklem tekniklerinden tipik durum örneklemesine uygun olarak seçilmiştir.

Araştırma Metodolojisi

Araştırma; İstanbul'da faaliyet gösteren informal öğrenme ortamlarından biri olan Bilgi Evleri'nde yürütülmüştür.

Araştırma Bilgi Evleri müdürlerinin belirlediği öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Öğretmenler, Bilgi Evleri'nde gerçekleştirilen faaliyetlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarına etkisini öğrenmeye yönelik veli görüşlerini tespit etmek amacıyla

Bilgi Evleri'ne üyeliği bulunan öğrencilerden toplam 60 öğrenci velisine açık uçlu soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini uyguladılar.

Araştırmada; Bilgi Evleri'nin faaliyetlerinden faydalanan 7-14 yaş aralığındaki öğrencilerinin tutum ve davranışları hakkında bilgi toplanmıştır. Bunun için bu öğrenci velilerinden 60 kişi ile

görülmüştür. Bu görüşme açık uçlu soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir

Konu ile ilgili literatürde yeterli sayıda araştırmanın olmaması araştırmanın güçlü yönlerindendir. Araştırma ilgili alandaki çalışmalar ile benzer çalışmaların incelenmesi ve benzer yöntemlerin kullanılması şeklinde sürdürülmüştür.

Bu çalışmanın yürütülmesi için ilgili belediye başkanlığından gerekli izinler alınmış

Verilerin Çözümlemesi

Veri çözümlemesi, içerik analizi yönteminden faydalanılarak yapılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç, konunun açık ve net olarak anlaşılabilmesi için toplanan verileri açıklayabilecek kavram, olgu ve ilişkilere ulaşabilmektir. İçerik analizinde veriler, daha detaylı bir incelemeye tabi tutulduğu için betimsel yöntemle gözden kaçırılan kavramlar bu analiz ile keşfedilmiş olur. Elde edilen cevaplardan ulaşılan ham veriler kodlanarak kategoriler belirlenmiştir. Veriler Frekans analizi ve Kategorisel analiz yöntemleriyle belirlenen bu kategori başlıkları altında tasnif edilerek okuyucuya anlamlı bir şekilde sunulmuştur. Araştırmanın problem cümlesi ve amacına bağlı kalınarak kodlama ve kategorileştirme işlemleri tekrarlı bir şekilde yapılmıştır. Sonuç itibarıyla araştırmaya katılan her bir katılımcının konuyla ilgili görüşleri görülebilecek şekilde tablolar oluşturulmuştur.

Ayrıca araştırmanın sonuçları çalışma grubunu oluşturan velilerle paylaşıp teyit edilerek dış güvenirliği de sağlanmıştır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemiyle ele alınmıştır. Görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45) olarak da tanımlanan Nitel araştırma; görüşme, gözlem içerik analizi gibi nitel araştırma tekniklerinin kullanıldığı, sübjektif, doğal, betimleyici, fenomenolojik ve tümevarım yaklaşımıyla yapılan araştırma yöntemidir. Araştırmada ele alınan çalışma grubu, amaçlı örnekleme tekniklerinden tipik durum örneklemesine uygun olarak seçilmiştir. Bu tür örneklemelemlerde, yeni bir uygulamayı tanıtmak için bu uygulamanın yapıldığı durumlar arasından en tipik olan bir durum veya daha fazlası seçilerek çalışma grubu oluşturulur ve bu grupla çalışılabilir. Araştırmada; Bilgi Evleri'nin faaliyetlerinden faydalanan 7-14 yaş aralığındaki öğrencilerinin tutum ve davranışları hakkında bilgi toplanmıştır. Bunun için bu öğrenci velilerinden 60 kişi ile görüşülmüştür. Bu görüşme açık uçlu soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Aşağıda Bilgi Evleri'ne öğrencilerini gönderen velilerin açık uçlu soru formuna vermiş oldukları cevapların kısa bir değerlendirmesi ile yapılan görüşmeler esnasında velilerin belirttikleri görüşleri bulunmaktadır.

Bu çalışmada elde edilen veriler, öğrencilerin tutum ve davranışlarına yönelik yapılan faaliyetler, bu faaliyetlerin öğrencilere katkısı, tutum ve davranışlarının gelişiminde Bilgi Evleri'nin yeri ve faaliyetler ilgili bazı okullar ve STK'lar ile işbirliği yapılarak belirlenmiş ve değerlendirilmiştir. Buna göre verilen cevaplar, mevcut durum yansıtılacak şekilde sunularak yorumlanmıştır. Burada velilere, 'Bilgi Evleri'nde öğrencilerin tutum ve davranışlarının gelişimine yönelik faaliyetler yapılıyor mu?' Buna yönelik Bilgi ve Hikmet Evleri'nde ne tür

faaliyetler yapılıyor? Bu faaliyetlerin hangisi öğrencilerin tutum ve davranışlarını geliştirmeye yönelik daha etkilidir? soruları yöneltilmiş olup verilen cevaplar çizelgelerde belirtilmiştir. Araştırmaya katılan velilerin demografik özellikleri çizelge 1 ve çizelge 2 de verilmiştir.

Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri:

Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet Durumları

Çizelge 1 cinsiyet durumuna göre incelendiğinde; araştırmaya katılan velilerden 45 kişinin (%75,0) kadın, 15 kişinin (%25,0) erkek olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 1 Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet Durumlarına göre dağılımları

Cinsiyet	Frekans (n= 60)	Yüzde (%)
Kadın	45	75,0
Erkek	15	25,0

Araştırmaya Katılan Velilerin Bir işte çalışma süreleri

Bir işte çalışma süreleri yönüyle incelendiğinde; 28 kişinin (%46,6) 2-5 yıl arası, 15 kişinin (%25,0) 5-8 yıl arası, 12 kişinin (%20,0) 8-10 yıl arası, 5 kişinin (%8,3) 10 yıl üzeri çalışma süresine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Çizelge 2 Araştırmaya Katılan Velilerin Bir İşte Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları

Bir işte çalışma süreleri	Frekans (n= 60)	Yüzde (%)
2-5 Yıl	28	46,6
5-8 Yıl	15	25,0
8-10 Yıl	12	20,0
10 Yıl ve Üzeri	5	8,3

Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Durumları

Ankete Katılan Velilerin Yaş Durumlarına göre dağılımlarına göre incelendiğinde; 12 kişi (%20,0) 22-25 yaş aralığında, 22 kişi (%36,6) 26-32 yaş aralığında, 18 kişi (%30,0) 33-38 yaş aralığında, 8 kişi (13,3) 38-45 yaş aralığında oldukları anlaşılmaktadır.

Çizelge 3 Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Durumlarına göre dağılımları

Yaş	Frekans n=60)	Yüzde (%)
22-25	12	20
26-32	22	36,6
33-38	18	30,0
38-45	8	13,3

Araştırmaya Katılan Velilerin Bilgi Evlerinde Veli Olma Süreleri

Ankete Katılan Velilerin Bilgi Evlerinde Veli Olma Durumlarına göre dağılımları incelendiğinde; 25 kişi (%41,6) 1-8 ay, 12 kişi (%20,0) 8-18 ay, 13 kişi (%21,6) 19-26 ay, 10 kişi (%16,6) 27 ay ve üstü sürelerde Bilgi Evinde veli oldukları anlaşılmaktadır.

Çizelge 4 Araştırmaya Katılan Velilerin Bilgi Evlerinde Veli Olma Sürelerine göre dağılımları

Bilgi Evlerinde Veli Olma Süresi	Frekans (n=60)	Yüzde (%)
1-8 Ay	25	41,6
8-18 Ay	12	20,0
19-26 Ay	13	21,6
27 Ay Üstü	10	16,6

Veli görüşlerine göre öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkileyen Bilgi Evi faaliyetlerinin önem sıralaması

Öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkileyen Bilgi Evleri'nin gerçekleştirmiş olduğu bazı faaliyetlerin önem sırası ve yüzdeleri çizelge 5'de gösterilmiştir. Çizelgeyi incelediğimizde öğrencilerin tutum ve davranışlarını 9 kişi (%15,0) sanat, 8 kişi (%13,3) spor, 8 kişi (%13,3) değerler eğitimi, 7 kişi (%11,6) etütler, 6 kişi (%10,0) müzik, 6 kişi (%10,0) gezi ve piknik, 5 kişi (%8,3) oyunlar, 4 kişi (%6,6) kültürel faaliyetler, 2 kişi (%3,3) dil eğitimi, 1 kişi (%1,7) deneyler, 1 kişi (%1,7) film gösterimi, 1 kişi (%1,7) süreli yayınlar, 1 kişi (%1,7) okumalar, 1 kişi (%1,7) pano çalışmaları aktivitelerinin olumlu anlamda etkilediği görülmektedir.

Çizelge 5 Veli görüşlerine göre öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkileyen Bilgi Evi faaliyetlerinin önem sıralaması

Etkinlik	Frekans	(f) Yüzde (%)
Sanat	9	15,0
Spor	8	13,3
Değerler Eğitimi	8	13,3
Etütler	7	11,6
Müzik	6	10,0
Gezi ve Piknik	6	10,0
Oyunlar	5	8,3
Kültürel Faaliyetler	4	6,6
Dil Eğitimi	2	3,3
Deneyler	1	1,7
Film Gösterimi	1	1,7
Sürelî Yayınlar	1	1,7
Okumalar	1	1,7
Pano Çalışmaları	1	1,7

Yapılan veli görüşmelerinde Bilgi Evleri'nde öğrencilerin tutum ve davranışlarını olumlu yönde geliştirmek için sıklıkla yaptıkları faaliyetlerin dışında daha birçok farklı etkinliklerin yapıldığı bilgisi edinilmiştir. Örneğin; 'Hayal Et', 'Dâhilerle Yarışıyorum', 'Şehrimi Tanıyorum', 'Nasrettin Hoca ile Empati', 'Gönül Ehli İyilik ve Yardımlaşma' vb. birçok kulüp çalışmaları yapılarak öğrencilerin duyu dünyalarını zenginleştirici ve ufuk açıcı çalışmalar yapılmaktadır.

Düzenli olarak öğrenciler evlerinde ziyaret edilerek birey olma farkındalığı oluşturulmakta ve aidiyet duyguları pekiştirilmektedir.

Çeşitli faaliyetlerde görevlendirmeler verilerek hem yeteneklerin keşfedilmesi hem de sorumluluk bilinci ve ahlakının oluşumuna katkı sağlanmasına çalışılmaktadır.

Öğrenciler özellikle de sınav zamanlarda okullarında ziyaret edilerek destek olunmakta ve moralleri yüksek tutulmaktadır.

Günü birlik, üç, beş veya yedi günlük kendi oturma bölgelerinin dışında, özellikle yatılı, şehir içi veya dışı kamplar (çadır, dağ, yayla kampları) yapılarak öğrencilerin çeşitli yaşam koşullarına uyumları sağlanmaktadır.

Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere Bilgi ve Hikmet Evleri'nde öğrencilerin tutum ve davranışlarında farkındalık oluşturacak daha farklı ve yeni etkinliklerin neler olabileceğine yönelik sürekli bir arayış olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemeye yönelik standart okul öğretiminden (formal öğrenme) başka öğretim teknikleri, öğrenme ortamları ve faaliyetleri konusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada informal öğrenme ortamı olan Bilgi Evleri'nde gerçekleştirilen faaliyetlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediği araştırılmıştır. Bu araştırma yapılırken velilerin görüşlerinden faydalanılmıştır. Aynı zamanda Bilgi Evleri'nde görev yapan öğretmenlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemeye yönelik yaptıkları farklı çalışmalar, bu gibi öğrenme ortamlarının öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemedeki yeri ve önemi, kurum çalışanları, okul öğretmenleri ve velilerle işbirliği halinde çalışmanın öğrencilerin tutum ve davranışları üzerinde oluşturduğu etki de incelenmiştir.

Yapılan araştırmalar neticesinde Bilgi Evleri'nde düzenlenen faaliyetlerden gezi ve piknik organizasyonları ile sportif aktivitelerin en çok, akabinde değerler eğitimi, sanat, müzik, oyun, kültürel faaliyetler, etütler, deneyler, film gösterimleri, süreli yayınlar, dil eğitimleri, okumalar, pano çalışmaları faaliyetlerinin de öğrencilerin tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Bilgi Evleri'ne üye öğrencilerin sorumluluk sahibi, azimli ve istekli olduğu görülmüştür.

Bilgi Evi faaliyetlerine katılan öğrencilerin LGS sınavlarında daha başarılı oldukları sonucuna velileriyle yapılan görüşmeler neticesinde ulaşılmıştır.

Davranış eğitimi derslerinin öğrencilerin günlük yaşamlarında belirgin farklılıklar oluşturduğu velileri tarafından ifade edilmiş, böylece öğrencilerin bu faaliyetten güzel davranışlar kazandığı sonucuna varılmıştır.

Bilgi Evi öğretmenleri, okul öğretmenleri ve velilerin işbirliğiyle ortak yapılan çalışmalarda öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin daha tutarlı olabilmeleri için formal öğrenme ortamlarının yanı sıra informal öğrenme ortamlarından da faydalanmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmamız neticesinde, öğrencilerin daha tutarlı olabilmeleri için uygun formal ve informal öğrenme ortamları oluşturulmalı ve bu ortamlarda öğrencilerin maddi ve manevi duygularına hitap eden etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Öğrencilerin de sosyal/beşeri bir varlık oldukları unutulmamalı, bunun için öğrencilerin bu yönüne hitap eden etkinliklerin neler olduğu iyi tespit edilmeli ve uygulama ortamları oluşturulmalıdır.

Öğrencilerin tutum ve davranışlarını geliştirmek için formal öğrenme ortamları olan okullar; informal öğrenme ortamları olan Bilgi Evleri, STK'lar ile aileler işbirliği halinde çalışmalılar. Güvenli ellerde sağlıklı, bilgili, yetenekli, sağlam ve güzel ahlaklı bireylerin yetiştirilmesi için Bilgi Evleri ve benzeri öğrenme ortamlarının sayısı arttırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim Iı. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi,Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara S 44
- Atayeter, Y. Ve Tozkoparan, U. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(5), 1-21.
- Aydın, A.(1998). *Sınıf Yönetimi. Anı Yayıncılık*. Ankara
- Allport,G.W.(1967). "Atitudes", *Readings İn Atitude Theory And Measurement*, Ed. Martin Fishbein. John Wiley&Sons, Inc. New York.
- Başaran, İ. (1990). *Eğitim Psikolojisi*, Gül Yayınları Ankara,
- Bozdoğan, A. Okur, A. Ve Kasap, G. (2015). *Planlı Bir Alan Gezisi İçin Örnek Uygulama: Bir Fabrikası Gezisi*, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(14), 1-12.
- Celep, C.(2000). *Sınıf Yönetimi Ve Disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelikkaya, H. (2010). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Ve Dağıtım.
- Demirbolat, A. (1991). *Sporun Bireysel-Toplumsal Ve Siyasal Düzeyde İşlevleri*. G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:7, Sayı:1, İzmir, (S.145-151).
- Demirel, Ö. (2000). *Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı* .Pegem Yayıncılık. Ankara. 2. Baskı
- Erden, M.(1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Alkım Yayıncılık. İstanbul. 1.Baskı
- Erden, M. (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Alkım Yayınları. İstanbul. 1. Baskı
- İnceoglu, M. (1993). *Tutum Algı İletişim*. Verso Yayınları. Ankara
- Sevinç, M. (2006). *Evrensel ve Yerel Değerlerin Eğitime Yansımaları. Küreselleşme Ahlak ve Değerler*. (Ed: Y. Mehmedoğlu Ve A.U. Mehmedoğlu). Litera Yayıncılık, İstanbul 205-239
- Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem-A Yayıncılık. Ankara. 3. Baskı.
- Şengün, M. (2007). *Ahlaki Gelişimin Psiko-Sosyal Dinamikleri*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 23(23), 201-221.
- Özyürek, M.(2001) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
- Thurstone, Louis L. (1967). "Atitudes Can Be Measured", *Readings İn Atitude Theory And Measurment*, Ed: Martin Fishbien. John Wiley&Sons, Inc. New York.
- Uçan A.(1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uludağ, Z. (2002). Hatice Odacı. “Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan” *Milli Eğitim Dergisi Kış-Bahar Sayı 153-154*.

Yaman, H. Taflan, S. ve Çolak, S. (2009). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler. Değerler Eğitimi Dergisi, 7 (18), 23-42*.

Yıldırım, A. Şimşek, H(2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara. 1. Baskı

İnternet Kaynakları

Esenler Belediyesi.(2019).Aralık 18, Tarihinde Esenler Belediyesi İnternet Sitesi:
<https://Esenler.Bel.Tr/Hizmetlerimiz/Bilim-Egitim-Hizmetleri/Esenler-Genclik-Bilgi-Ve-Hikmet-Evleri/> İletişim Adresinden Alındı.

ÇİZELGE LİSTESİ

<u>Çizelge 1 Ankete Katılan Velilerin Cinsiyet Durumlarına göre dağılımları</u>	684
<u>Çizelge 2 Ankete Katılan Velilerin Bir işte çalışma sürelerine göre dağılımları</u>	684
<u>Çizelge 3 Ankete Katılan Velilerin Yaş Durumlarına göre dağılımları</u>	685
<u>Çizelge 4 Ankete Katılan Velilerin Bilgi Evlerinde Veli Olma Sürelerine göre dağılımları</u>	685